

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕਿਰਤਾਂ :
ਇਕ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ

(Life and Works of Guru Ravi Dass :
A critical study)

THESIS

SUBMITTED TO THE PANJAB UNIVERSITY, CHANDIGARH
FOR THE DEGREE OF

Doctor of Philosophy

IN THE FACULTY OF LANGUAGES

1984

By

LEKH RAJ

ਘੋਸ਼ਣਾ

ਸਰਬ ਪ੍ਰਥਮ ਅਰਥ ਪੁਰਖ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨਸ ਜਨਮ ਦੇਣੇ ਇਸ ਦਿਖ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨੀਤ੍ਰਾ ਦਿਖਾਏ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਠੀ ਗਿੱਠੀ ਚੰਨੇ ਨੰਮ ਤੇ ਨਾਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

੦ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਡਾਕਟਰ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਭਿਵਾੜੀ (ਸਵਰਣਵਾਸੀ) ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਪੂਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੰਤੀ ਤਰਪੁਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

੦ ਪਦਮ ਸ੍ਰੀ ਡਾਕਟਰ ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਕੂਲ ਆਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ; ਖਾਸਾ ਫਰੀਦ ਚੇਅਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੋਕਸ਼ਹਿਤਾ, ਸੰਪੂਰਨ ਅਰਥਾਤ ਅਤੇ ਤਰਪੁਰ ਦਿਵੇਰ ਉੱਥੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨੰਪੇ ਚਕ੍ਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਪੈਰਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

੦ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਚਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸਾਰੂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਚਾਣ ਨਈਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ।

੦ ਤੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਤੇ ਹੋਏ ਰਵਿਦਾਸ ਰਵਿਸਰੋਤਾ ਨਈਂ ਮੇਂ ਉੱਚਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

੦ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ੀ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਡਾਕਟਰ ਗੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਰਨ (ਪਟਿਆਲਾ) ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੋਰਲੀ, ਸਕੂਲ ਚੰਡੀ ਆਰ ਪੰਜਾਬੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਈਂ ਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਦਾਰ ਹੈ।

—0—

(ਨਿਖ ਰਾਜ ਪਰਵਾਨਾ)

113E, ਸਿਕਰ 23ਵੀਂ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।